

ชื่อเรื่อง	การควบคุมโรคผลเน่าและแอนแทรคโนสมะละกอหลังการเก็บเกี่ยวด้วยยีสต์ปฏิปักษ์
ผู้แต่ง	รัตติยา พงศ์พิสุทธา ชัยณรงค์ รัตนกริฑากุล พัทธา จำปีเรือง วาสนา ทองปิ่น และ รณภพ บรรณเจิดเชิดชู
ที่มา	วารสารวิทยาศาสตร์เกษตร 44 (3พิเศษ): 351-354, 2556.
คำสำคัญ	การควบคุมโรคหลังการเก็บเกี่ยว; มะละกอ; ยีสต์

บทคัดย่อ

โรคผลเน่าและโรคแอนแทรคโนสของผลมะละกอเป็นโรคที่สำคัญสร้างความเสียหายเป็นอย่างมากในตลาดผลไม้สด งานวิจัยนี้ได้ทดสอบวิธีควบคุมโรคหลังการเก็บเกี่ยวที่เกิดจากเชื้อรา *Lasiodiplodia theobromae* และ *Colletotrichum gloeosporioides* โดยนำผลมะละกอพันธุ์ปลักไม้ลายที่ปลูกเชื้อด้วยเส้นใยเชื้อสาเหตุอายุ 5 วัน จากนั้นนำมาทดสอบวิธีควบคุมโรค 5 วิธี ได้แก่ 1) การแช่ในสารเคมีป้องกันกำจัดเชื้อรา difenoconazole ความเข้มข้น 250 ppm นาน 5 นาที 2) แช่ในสารละลายเจือปนอาหาร 0.5% ammonium bicarbonate นาน 5 นาที 3) นีดพื้นสารละลายแขวนลอยเซลล์ยีสต์ *Saccharomyces fibuligera* (ทดสอบกับเชื้อรา *L. theobromae*) / *Pichia anomala* (ทดสอบกับเชื้อรา *C. gloeosporioides*) จำนวน 1×10^8 เซลล์/มล. 4) แช่ในสารละลายเจือปนอาหาร 0.5% ammonium bicarbonate นาน 5 นาที แล้วนึ่งด้วยสารละลายแขวนลอยเซลล์ยีสต์ และ 5) แช่ในน้ำร้อน 47°C นาน 30 นาที จากนั้นนำไปบ่มที่อุณหภูมิ 15°C และ 25°C พบว่าการเก็บรักษาที่อุณหภูมิ 15°C สามารถควบคุมเชื้อสาเหตุทั้งสองชนิดได้ดี อย่างไรก็ตามที่อุณหภูมิ 25°C ผลมะละกอที่ปลูกเชื้อ *L. theobromae* แล้วแช่ในสารเคมี difenoconazole แช่ในน้ำร้อน และนึ่งพื้นสารละลายแขวนลอยเซลล์ยีสต์ *S. fibuligera* หลังการบ่ม 5 วัน พบขนาดแผลเท่ากับ 28.90, 71.20 และ 80.20 มิลลิเมตร ตามลำดับ (LSD=34.60) ส่วนผลมะละกอที่ปลูกเชื้อ *C. gloeosporioides* ที่แช่ในสารเคมี difenoconazole และนึ่งพื้นสารละลายแขวนลอยเซลล์ยีสต์ *P. anomala* หลังการบ่ม 6 วัน พบขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางแผลเท่ากับ 1.95 และ 2.19 เซนติเมตร ตามลำดับ (LSD=8.91) จากการศึกษาปฏิกิริยาระหว่างยีสต์และเชื้อราสาเหตุได้กล้องจุลทรรศน์แบบส่องกราด พบการยึดเกาะระหว่างเซลล์ของยีสต์และเส้นใยและสปอร์ของเชื้อราสาเหตุ นอกจากนี้พบการเจาะผนังเส้นใยหรือสปอร์ของเชื้อราสาเหตุโรค ซึ่งน่าจะนำมาใช้เป็น bioagent ในการควบคุมเชื้อราสาเหตุโรคผลเน่าและแอนแทรคโนสหลังการเก็บเกี่ยวในผลมะละกอได้